

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitruvius Itervm Et Frontinus

Vitruvius

Florentiae, 1513

De lateribus. Caput. III.

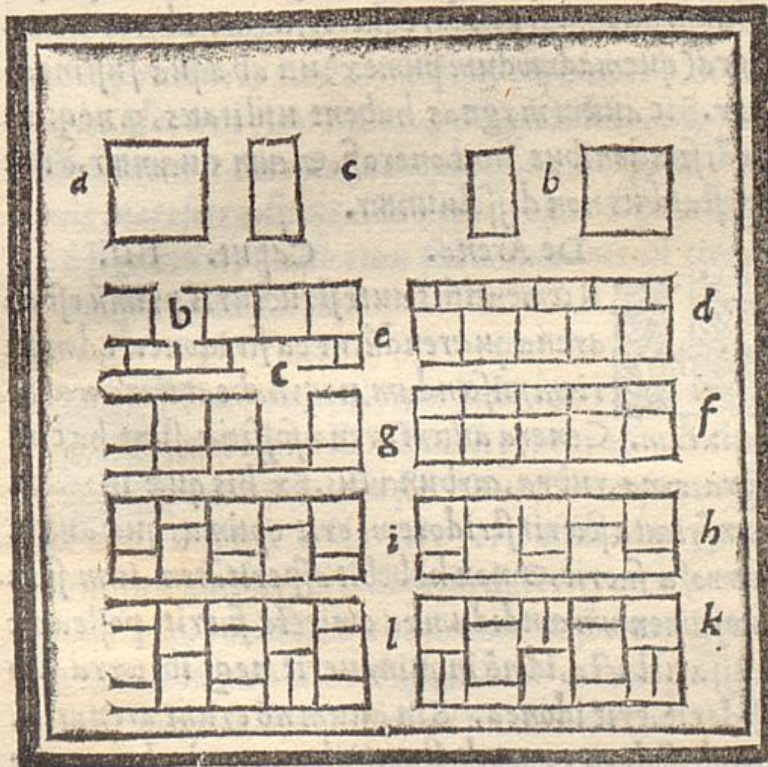
urn:nbn:de:hbz:466:1-12979

LIBER

De lateribus Caput. III.

Quaq; primū de lateribus, qua de terra du-
 ci eos oporteat dicam. Non. n. de arenoso,
 neq; calcuoso, neq; sabuloso luto sunt du-
 cendi, quòd ex his generibus cum sint ducti, primū
 fiunt graues, deinde cum ab hymbribus in parieti-
 bus asperguntur, dilabuntur & dissoluuntur, paleæq;
 quæ in his ponuntur non coherescunt propter asperi-
 tatem. Faciendi aut sunt ex terra albida cretosa, si-
 ue de rubrica, aut et masculo sabulone. Hæc. n. gene-
 ra propter leuitatem habent firmitatem, & non sunt
 in ope ponderosa, & faciliter aggerantur. Ducendū
 aut sunt per uernū tēpus & autumnale, ut uno tenore
 siccescant. Qui. n. per solstitium parantur, iō uitiosi
 sunt, q̄ summum coriū, sol acriter cum percoquit, effi-
 cit ut uideantur aridi, interius aut sint non sicci, &
 cum postea siccescendo se contrahunt, perrūpunt ea,
 quæ erant arida, ita rimosi facti efficiuntur imbecilli,
 maxime aut utiliores erūt, si ante biennium fuerint
 ducti, nāq; non ante possunt penitus siccescere, itaq;
 cum recentes & non aridi sunt structi, tectorio indu-
 cto rigideq; obolidato permanente, ipsi sidentes nō
 possunt eandem altitudinem qua est tectorium, tene-
 re, contractioneq; moti nō hærent cum eo, sed à conuō-
 ctione eius disparantur. Igitur tectoria ab structura
 seiuncta propter tenuitatem per se stare nō possunt,
 sed franguntur, ipsiq; parietes fortuito sidentes uiciā-
 tur, Ideoq; etiam uticenses latere si sit aridus, & ante
 quinquenniū ductus, cū arbitrio magistratus fuerit
 ita probatus, tunc utuntur in parietum structuris.

Fiunt autem laterum genera tria, unum quod græce did'ōrov appellatur, id est quo nostri utuntur, longum pede, latum semipede, cæteris duobus græcorū ædificia struuntur. Ex his unum pentadoron, alterū tetradoron dicitur, Doron autem græci appellant palmum, quod munerum datio, græce δ'ωρον appellatur. Id autem semper geritur per manus palmum, Ita quod est quoquo uersus, quinque palmorum, pentadorō quā quattuor, tetradorō dicitur, & quæ sunt publica opa, pētadoro quæ priuata, tetradoro struuntur.

a. pētadorō
 b. tetradorō
 c. didoron
 d. si ponatur
 super. e. erit
 structura alligata
 f. si ponatur
 sup. g. erit
 structura alligata
 h. si ponatur
 super. i. erit
 structura alligata
 k. si ponatur
 sup. l. erit

Fiunt autem cum his lateribus semilateres, qui cū structura struuntur, una parte lateribus ordines altera semila alligatæ teres ponuntur, ergo ex utraq; parte ad lineam cum

LIBER

struuntur. alternis coriis parietes alligantur, & mediū lateres supra cōagnēta collocati & firmitatem & specie faciunt utraq; parte non innenustam. Est autem in Hispania ulteriore calentū, & in galliis Massilia, & in Asia pitane, ubi lateres cū sunt ducti & arefacti, proiecti natant in aqua. Natant autē eos posse ideo uidetur, q̄ terra est de qua ducuntur, pumiosa, ita cum est leuis aere solidata, non recipit in se nec comibit liquorem. Igitur leui raraq; cum sit proprietate, nec patitur penetrare in corpus humidam potestatem quocunq; pondere fuerit, cogitur ab rerum natura (quemadmodum pumex) uti ab aqua sustineatur. Sic autem magnas habent utilitates, q̄ neq; in edificationibus sunt onerosi, & cum ducuntur, a tempestatibus non dissoluntur.

De Arena.

Caput. III.

In cœmentitiis autē structuris primū est de arena quærendū, ut ea sit idonea ad materiam miscendam, neq; habeat terram commixtam. Genera autem arenæ fossitiæ sunt hæc, nigra, cana, rubra, carbunculus. Ex his quæ in manu confricata fecerit stridorem, erit optima, quæ autem terrosa fuerit, & non habebit asperitatem. Item si in uestimentum candidum ea coniecta fuerit, postea excussa uel icta, id nō inquinauerit, neq; ibi terra subsiderit, erit idonea. Sin autem nō erunt arenaria, unde fodiat, tum de fluminibus aut è glarea erit excernenda, Non minus etiam de litore marino, sed ea in structuris hæc habet uitia, q̄ difficulter sicæscit, neq; ubi sit, onerari se continenter paries pati